

Ani de zile, am considerat că misiunea judecătorului, începe și se sfârșește în sala de judecată. Soluțiile pronunțate în cauză reprezintă măsura capacității fiecăruia dintre noi. Cu timpul, mi-am dat seama că, omul de rând, necunoscător a textelor de lege, se raportează însă la două criterii simple: bine și rău.

Nu are cum să înțeleagă texte de lege pe care judecătorii sunt obligați să le aplice și nici nu are de unde ști, că cei mai mulți magistrați, le aplică pentru că sunt puși de legiuitor să le aplice, însă nu cred în justetea lor.

Am considerat necesar să-mi aduc contribuția la înțelegerea unor texte a **„Proiectului de lege privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor.”** Pentru aceasta, am apelat la serviciile tuturor celor care, consideră moral, să-mi dea ajutorul în acest sens. În viziunea mea, o dezbatere publică nu se poate rezuma la publicarea unui articol într-o revistă de specialitate pe care o citesc doar juriștii.

Materialul aflat pe pagina de internet a Tribunalului Cluj (www.tribunalulcluj.ro) este accesibil tuturor celor interesați. Singura condiție impusă, este aceea ca materialul să fie reprodus în forma prezentată de autor.

Judecător dr. SORINA SISERMAN

COMENTARIU PE MARGINEA PROIECTULUI DE LEGE PRIVIND UNELE MĂSURI PENTRU ACCELERAREA SOLUȚIONĂRII PROCESELOR PENALE

Se pare că, în ultima perioadă, tendința de a modifica o lege cu alta, un text de lege cu altul, a luat proporții îngrijorătoare.

„Proiectul de lege privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor” cuprinde o serie de dispoziții, unele menite să accelereze soluționarea cauzelor, dar cele mai multe sunt menite să evidențieze că „am mai bifat o activitate.”

În cele ce urmează mă voi referi la modificările ce vizează Codul de procedură penală, domeniu în care consider că posed experiența necesară pentru a evidenția aspectele pozitive precum și carențele pe care le prezintă noile texte.

Înainte de aceasta, cred că se impune o precizare. Reforma în justiție nu se poate realiza fără legi clare, pe înțelesul tuturor, legi care să prezinte o anumită longevitate în timp, astfel încât, cetățeanul de rând, să afle de conținutul lor. Claritatea și longevitatea legii sunt caracteristici benefice și pentru cei chemați să aplice legea, știut fiind faptul că, pentru a aplica corespunzător o lege, ai nevoie de timp pentru implementarea ei.

Și pentru că cele afirmate de mine au un iz insultător, vreau să dau un exemplu: Codul de procedură penală, modificat prin Legea nr. 281/2003 prevedea că interceptarea convorbirilor telefonice se dispune de către președintele instanței. Prin Legea nr. 356/2006 dreptul de autorizare a convorbirilor a trecut în competența fiecărui judecător din cadrul instanței. Prin O.G.nr. 60 din 6 septembrie 2006, apărută peste noapte, competența de autorizare a convorbirilor telefonice a trecut din nou în competența președintelui de instanță. Într-o exprimare stil I.L. Caragiale, am modificat legea dar nu am schimbat nimic. Nu vreau să fiu rea, dar consider că nu este normal ca, în decurs de trei ani, legea să fie modificată de trei ori iar, în final, să aibă același conținut.

Exemplele pot continua însă nu doresc să insist prea mult asupra acestui aspect. Vreau doar să subliniez faptul că, sentimentul de neputință și îngrijorare, care i-a cuprins pe colegii mei, mă domină și pe mine. Nu fac parte din nici o asociație profesională pentru că am considerat că nu este necesar. Când am avut ceva de spus, am spus. Trebuie să recunosc însă că, alarma dată de societățile profesionale ale magistraților este justificată. De ce? Pentru că „am mai pus de o lege” fără să ne gândim la consecințe.

Dureros este că obsesia modificării s-a extins la coduri și la legile de organizare judiciară iar acest fapt s-a realizat, din nou, în cursul vacanței judecătorești. Avem un cod penal în vigoare (Legea nr. 15/ 1968), modificat de

nenumerate ori în cursul anilor, cod pe care îl aplicăm zi de zi și pe care dorim să-l modificăm iarăși, un cod penal abandonat (Legea nr. 301/2004), a cărei punere în aplicare a fost amânată câțiva ani și proaspătul cod penal (Legea nr.286/ 2009) pe care nu știm când îl vom aplica. Probabil că niciodată! În loc să pregătim terenul pentru punerea acestuia în aplicare, am modificat actualul cod ce datează din anul 1968. La ce vom adapta schemele de personal pentru a putea pune în aplicare codul penal și de procedură penală? La actualul cod de procedură penală, care în forma modificată de acest proiect lege, necesită mai mulți judecători la curțile de apel, sau la viitorul cod penal, a cărui punere în aplicare necesită o încărcătură mai mare la tribunale?

Revenind la modificările propuse, trebuie precizat că, cele mai multe, au fost preluate din Lega nr. 135/2010, adică din viitorul cod, și că acesta urmează a intra în vigoare la o dată ce nu s-a stabilit încă.

De exemplu, la articolul 10 lit. h, ce reglementează unul din cazurile în care acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar dacă a fost pusă nu poate fi exercitată, se adaugă o altă situație și anume: „încheierea unui accord de mediere.”

În condițiile în care, textul prevedea următoarele: „ a fost retrasă plângerea prealabilă ori părțile s-au împăcat, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală,” noua adăugire dă textului, cel puțin aparent, mai multă claritate, însă nu accelerează durata procesului.

Atâta timp cât retragerea plângerii sau împăcarea părților operează, nu are relevanță în ce mod s-a ajuns la această finalitate (proprie inițiativă a părților; urmare consultării cu un avocat; dacă s-a realizat medierea). Legea impune drept condiție ca împăcarea să fie necondiționată și personală. Dacă aceasta s-a realizat, în oricare dintre modalitățile arătate, condițiile cerute de lege sunt îndeplinite.

Principala modificare vizează însă **competența în materie penală**.

Sub acest aspect, dispozițiile art. 27 pct. 2 au fost abrogate, astfel încât calea de atac a apelului a fost restrânsă, tribunalele și tribunalele militare teritoriale rămânând competente să soluționeze în primă instanță și ca instanță de recurs doar recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asuratorii, a hotărârilor pronunțate de judecătorii în materia executărilor penale sau a reabilitării, precum și în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Având în vedere încărcătura de dosare, existentă la judecătorii și tribunale, modificarea apare benefică în ceea ce privesc aceste instanțe.

Problema apare diferit în ceea ce privește curțile de apel cărora li se atribuie o competență mai largă, aceea de a judeca în primă instanță infracțiuni comise de persoane cu o calitate specială, infracțiuni care erau de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție.

De asemenea, dat fiind faptul că dispozițiile art, 28¹pct.2 Cod procedură penală au fost menținute, curțile de apel vor judeca ca instanță de apel apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de tribunale.

În plus, potrivit art 28¹pct.3 Cod procedură, în forma modificată, acestea vor judeca ca instanță de recurs, recursurile împotriva hotărârilor penale pronunțate de judecătorii în primă instanță, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Sub aspectul conținutului și consecințelor pe care le produce, textul art. 28¹pct. 1 lit. c¹, c², c³, ridică mai multe întrebări.

Textual, pct.8 din proiectul de lege prevede următoarele: „ La art. 28¹pct. 1 lit. c se introduce trei noi litere, c¹, c², c³.” Dacă te uiți însă în codul de procedură penală, vezi însă că art. 28¹pct. 1 lit c a fost abrogat prin Legea 356/2006. De aici și întrebarea: De ce nu s-a trecut în locul literei c una dintre dispozițiile de la c¹, c², c³ ? Oare cei ce au conceput textul de lege știau că textul abrogat conținea aceleași dispoziții ca cele pe care le-au înscris la c³ ?

Trecerea în competența curților de apel judecarea cauzelor privind „infracțiunile săvârșite de magistrații asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, de judecătorii de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel, precum și de procurorii de pe lângă aceste instanțe”, este o măsură pripită.

O dată, pentru că este imoral și nedeontologic să judeci cauza unui judecător ce are același grad profesional sau care, cazul magistraților asistenți, funcționează la instanța superioară, adică la Înalta Curte de Casație și Justiție.

În al doilea rând, o astfel de măsură nu are cum accelera soluționarea cauzelor, dimpotrivă. Mărind competența curților de apel, fără a majora schemele de personal, nu te poți aștepta la operativitate. Eventual te pregătești ca, în cel mai scurt timp, să modifici ceea ce ai modificat.

Proiectul conține o serie de dispoziții ce conduc la concluzia că tendința celor ce au conceput proiectul supus analizei noastre a fost aceea de a complica lucrurile și nu de a le simplifica.

De exemplu, art 27lit. d, e¹, în forma actuală, prevede că Tribunalul judecă în primă instanță:

lit. d. - infracțiunea de spălare a banilor precum și infracțiunea privind traficul și consumul de droguri

lit. e¹.- infracțiunile le regimul drepturilor de proprietate industrială și intelectuală.

În forma propusă de proiect se prevede, după cum urmează:

lit. d. - infracțiuni privind traficul și consumul ilicit de droguri

lit. e¹. - infracțiunea de spălare a banilor și evaziune fiscală.

După cum se vede, modificarea s-a realizat în felul următor: infracțiunea de spălare a banilor a fost trecută de la litera d. la litera e¹ iar evaziunea fiscală a fost introdusă la e¹. S-a scos din competența tribunalului infracțiunile la dreptul de proprietate intelectuală și industrială.

Credem că era mai simplu dacă se modifica doar dispoziția de la , e¹, adică în loc de infracțiunea la dreptul de proprietate industrială se introducea evaziunea fiscală.

Nu putem pune punct comentariilor ce vizează căile de atac fără a ne exprima nedumerirea cu privire la modificările propuse de „Proiectul de lege privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor”

Dacă tot au fost copiate multe articole din Legea nr. 135/2010 (Codul de procedură penală) de ce nu s-au copiat și cele privind căile de atac?

În condițiile în care aceasta înlătură recursul din rândul căilor de atac și menține doar apelul, nu era firesc ca noile dispoziții să vizeze aceeași linie? Dacă s-ar fi făcut această modificare punerea în aplicare a codului de procedură penală s-ar fi realizat mai ușor iar schemele de personal ar fi putut fi adaptate din timp.

Lipsa unor corelări poate fi sesizată și în ceea ce privesc alte modificări chiar dacă acestea nu prezintă nici o consecință juridică.

Modificarea art. 60 Cod procedură penală, referitor la soluționarea cererii de strămutare se încadrează în această situație.

Faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție se pronunță prin încheiere motivată sau sentință motivată chiar că nu prezintă nici o relevanță, știut fiind că, potrivit art. 311 Cpp, hotărârile judecătorești sunt de mai multe feluri: sentințe; decizii și încheieri.

Admițând că modificarea de la art. 60 Cod procedură penală a fost propusă în scopul corelării dispozițiilor codului în vigoare cu viitorul cod procedură penală (art. 75), apreciem că ea trebuia să se refere și la articolul 61¹, ce prevede că Înalta Curte de Casație și Justiție se pronunță prin încheiere motivată.

„Proiectul de lege privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor” propune modificarea unor texte care în momentul acesta au o formă identică sau foarte asemănătoare

De exemplu, la punctul 14 din lege se arată: „ Alineatul 1 al articolului 91⁶ se modifică și va avea următorul cuprins: Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secțiune pot fi supuse expertizei tehnice la cererea procurorului a părților sau din oficiu.” iar textul nemodificat prevede: Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secțiune pot fi supuse expertizei la cererea procurorului a părților sau din oficiu.”

Situația este valabilă și în cazul modificării art. 44. Textul în varianta propusă prevede următoarele : „ Instanța penală este competentă să judece orice chestiune penală de care depinde soluționarea cauzei , chiar dacă acea chestiune este de competența altei instanțe, inclusiv ce de contencios administrativ.” Ceea ce s-a adăugat textului de lege este:„ inclusiv cea de contencios administrativ.” Credem că noua adăugire (în condițiile în care textul prevedea oricum „ competența altei instanțe”, referindu-se prin aceasta la toate instanțele, cu excepția celei în fața căreia se află chestiunea prealabilă) va suscita o serie de confuzii de genul: Oare se referă și la Tribunalele Comerciale, la Tribunalele cu Minori, etc?

Am făcut acest comentariu cu speranța că, parte din conținutul acestui proiect, va fi regândit.